

Arbetsmarknadsprogram

Alla behövs. Alla bidrar.

Dokumenttyp: Program

Antaget av: Kommunfullmäktige 2021-12-07, § 523

Senast reviderat: Förvaltningsdirektör för Integrations- och arbetsmarknadsförvaltningen
2025-10-10

Giltighetstid: Gäller tills vidare

Diarienummer: KS 2021-799

Dokumentansvarig: Förvaltningsdirektör Integrations- och arbetsmarknadsförvaltningen

Adresserat till: Samtliga nämnder och bolag

Tidpunkt för aktualitetsprövning: Kommunfullmäktige 2023-05-30, § 184

Relaterade styrdokument: Riktlinjer för jämställdhet i Linköpings kommun

Sökord: Arbetsmarknad, jämställdhet, Agenda 2030

Innehåll

Förord	4
1 Bakgrund	5
1.1 Inriktningen av en aktiv arbetsmarknadspolitik i Linköpings kommun	5
1.2 Agenda 2030	6
2 Arbetsmarknadsprogrammet	6
2.1 Självförsörjning först	7
2.2 Linköpingsbon i centrum	8
2.3 Digitalisering och automatisering underlättar	8
2.4 Nyttja samarbeten	8
2.5 Perspektiv	8
3 Genomförande	9
3.1 Fokusområden	9
3.1.1 Integration och inkludering	9
3.1.2 Utbildningsinsatser	9
3.1.3 Kompetensförsörjning	10
3.1.4 Kunskapsbaserad praktik	10
4 Uppföljning	10

Förord

Syftet med ett arbetsmarknadsprogram är att peka ut den riktning som är den bästa för att fler linköpingsbor ska gå från bidragsberoende till självförsörjning. För att lyckas med detta är ett samarbete mellan näringsliv, offentlig sektor, idéburna sektorn samt utbildningsanordnare avgörande. Arbetsmarknadsprogrammet syftar till att slå an tonen för att uppnå detta.

Politikens mål och ambition är väldigt tydlig. Kommunen vill att fler ska komma ut i arbete, färre ska vara beroende av försörjningsstöd och Linköpings näringsliv ska få den kompetensförsörjning de behöver. Det är just detta som medarbetarna inom arbetsmarknadsnämndens verksamhet ska ha i fokus i varje möte med linköpingsbon.

En av de stora utmaningar i vårt samhälle är att barn och unga växer upp i familjer som är i behov av ekonomiskt stöd under en längre period. Genom att aktivt erbjuda arbetsmarknadsinsatser till föräldrar med ekonomiskt bistånd bidrar detta till att främja ett barnperspektiv där föräldrar erhåller lön istället för bidrag. Detsamma gäller arbetet med integration, det bästa sättet att förhindra segregation är att personer erhåller ett arbete.

Hur tar kommunen sig dit? Kommunen ska både arbeta på kort och lång sikt. På lång sikt finns det stora vinster att knyta vuxenutbildningen närmare arbetet med att få personer självförsörjande. Detta kräver en mer flexibel vuxenutbildning som anpassar utbildningsinsatser utifrån näringslivet och kommunens kompetensbehov. På kort sikt krävs det ett tydligare arbetsmarknads- och näringslivsfokus i arbetet med linköpingsbon, kortare ledtider för att få en arbetsmarknadsinsats och ett perspektivskifte som bygger på ett arbetsmarknadsperspektiv snarare än på ett socialt perspektiv.

Genom detta arbetsmarknadsprogram vill kommunen ge fler linköpingsbor möjligheten till ett arbete. Kommunen vill att ekonomiskt bistånd ska vara en högst tillfällig ersättningsform där den absoluta merparten av de personer som erhåller ekonomiskt bistånd också ska följa en arbetsmarknadsplanering med målet "snabbaste vägen till självförsörjning". BIP-projektet i Danmark visar på att tidiga och tydliga arbetsmarknadsinsatser förkortar vägen till ett arbete, därför är det också viktigt att ledtiderna är så korta som möjligt. Genom heltidsaktivering, där merparten av personer som ansöker om ekonomiskt bistånd har en aktiv arbetsmarknadsplanering, blir målet och ambitionen än tydligare.

Detta är några av de vägval som arbetsmarknadsprogrammet innehåller, kommunen ser fram emot ett ökat arbetsmarknadsfokus och att fler kommer ut i arbete eller studier. Det är genom detta som alla bidrar och alla behövs.

Fredrik Lundén
Ordförande i arbetsmarknadsnämnden

1 Bakgrund

Det övergripande ansvaret för arbetsmarknads- och sysselsättningspolitiken ligger på staten. Kommunernas roll är att komplettera staten. Kommunerna är ansvariga för att alla invånare har en skälig levnadsnivå. En aktiv lokal arbetsmarknadspolitik innebär att kommunen har en nära samverkan med Arbetsförmedlingen och andra samhällsaktörer på såväl nationell, regional som lokal nivå.

En väl fungerande arbetsmarknad präglas av hög förvärvsfrekvens och låg arbetslöshet. För att säkra framtida kompetensförsörjning krävs att resurser i form av outnyttjad arbetskraft, som idag står utanför arbetsmarknaden, tas tillvara. Detta kan ske genom exempelvis matchning, utbildning och andra insatser som är inriktade mot arbete och studier. Arbetsmarknadsprogrammet riktas till att inkludera de individer som står närmare arbetsmarknaden i samverkan med näringslivet.

Kommunens stöd till vuxnas lärande ska möta den vuxne individens behov av lärande i ett livslångt perspektiv, med möjligheter till omskolning för att tillgodose arbetslivets och samhällets krav på ökad kompetens. Vuxenutbildningen ska också bidra till en god livskvalitet och personlig utveckling för den enskilde. I ett demokratiskt samhälle har utbildning för barn och unga, såväl som vuxnas lärande, en central uppgift att ge ökade förutsättningar för delaktighet. Inte minst har vuxenutbildningen en viktig roll för att stärka delaktigheten genom att erbjuda utbildning i svenska för invandrare. Linköpings kommun står inför en utmaning gällande integration. Svenska för invandrare ska ses som en förberedande introduktion till det svenska språket för att därefter övergå till ett mer riktat arbetsmarknadsfokus. Den självklara vägen till att förhindra segregation och utanförskap är att komma in i strukturer där arbete och studier eftersträvas och uppnås.

1.1 Inriktningen av en aktiv arbetsmarknadspolitik i Linköpings kommun

I Linköpings kommun ska den lokala arbetsmarknadspolitik ses som en kommunövergripande fråga som berör och tar hänsyn till olika behov som kommunen har. Arbetsmarknadsinsatser som kommunen tillhandahåller ska vara tydligt kopplade till arbetsmarknaden (lokalt, regionalt och nationellt) för att underlätta kompetensförsörjningsarbetet för näringslivet och kommunen som arbetsgivare.

När det gäller roller och ansvar behöver staten och kommunens roll tydliggöras inom ramen för arbetsmarknadspolitik, hur Arbetsförmedlingen kommer att se ut i framtiden är omöjligt att sja om i skrivande stund. Därför har Sveriges kommuner i allmänhet och Linköpings kommun i synnerhet två val. Det första alternativet är att avvakta och invänta Arbetsförmedlingens reformering, det andra alternativet är att Linköpings kommun blir en aktiv del på den lokala arbetsmarknaden. Genom detta arbetsmarknadsprogram pekar vi ut en tydlig riktning att Linköpings kommun ska ta en aktiv roll i den lokala arbetsmarknadspolitik.

1.2 Agenda 2030

I september 2015 antog FN:s generalförsamling resolutionen Agenda 2030 för hållbar utveckling i vilken 17 globala hållbarhetsmål definierades (se bild nedan) och ytterligare preciserades i 169 delmål. Linköpings kommun har ställt sig bakom de globala hållbarhetsmålen genom den hållbarhetspolicy som kommunfullmäktige antog i juni 2018. Utgångspunkten för hållbarhetsarbetet i Linköpings kommun är att genom lokala insatser bidra både till en hållbar utveckling i kommunen och till att uppnå de globala målen.

Arbetsmarknadsprogrammet har en direkt koppling till Mål 8: Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

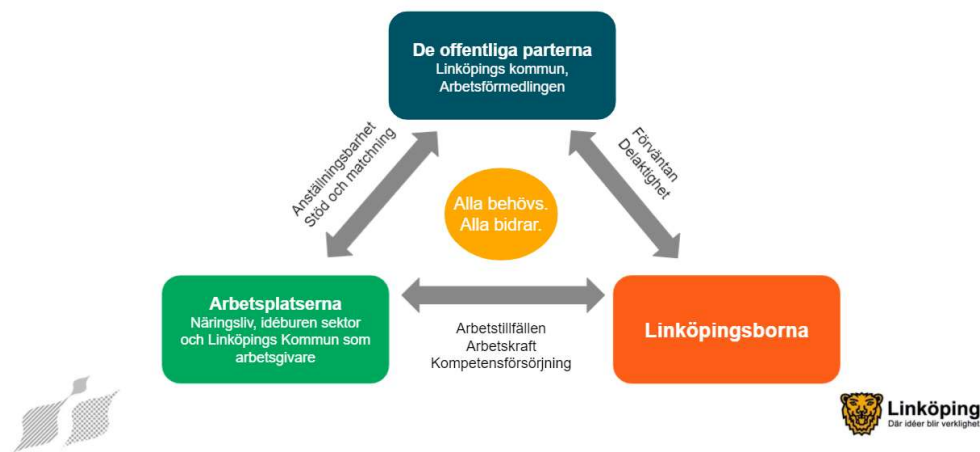
Programmet bidrar i sitt genomförande även till de globala målen:

1. Ingen fattigdom
2. Ingen hunger
3. God hälsa och välbefinnande
5. Jämställdhet
10. Minskad ojämlikhet

2 Arbetsmarknadsprogrammet

Kostnader och behovet av ekonomiskt bistånd har under en längre tid ökat i Linköpings kommun. Detta samtidigt som näringslivet och den offentliga sektorn visar på ett stort behov av kompetensomställning för att möta framtida behov. Ett gemensamt ansvarstagande för utvecklingen i Linköping, ett ökat antal invånare som försörjer sig själva och fler anställningsbara linköpingsbor som kan bidra till utvecklingen behövs för ett mer hållbart samhälle. De åtgärder som krävs kan inte enbart kommunen stå för - utan det krävs en samordning av de krafter som finns inom Linköping; näringsliv, ideell sektor, offentlig verksamhet samt den enskilde linköpingsbons kraft. Nedanstående modell beskriver vikten av samarbetet genom en treenighet.

Linköpings kommuns arbetsmarknadsprogram

Arbetsmarknadsprogrammet syftar till att:

- Tydliggöra Linköpings kommuns gemensamma förhållningssätt i frågor som rör den lokala arbetsmarknadspolitiken.
- Tydliggöra hur Linköpings kommun ska bygga en hållbar och effektiv lokal arbetsmarknadspolitik som möter individens förutsättningar, samt näringslivets och kommunens kompetensförsörjningsbehov.
- Minska utbetalningen av ekonomiskt bistånd i Linköpings kommun och främja jämlika förutsättningar i de arbetsmarknadsinsatser som kommunen erbjuder.
- Säkerställa att tillgängliga resurser används effektivt och hållbart.
- Tillhandahålla en modell för samverkan mellan olika intressenter som på olika sätt påverkar individens väg mot arbete eller studier.
- Tydliggöra det gemensamma ansvaret för ett inkluderande Linköping, alla behövs och alla bidrar.

Arbetsmarknadsprogrammet utgår från att "Alla behövs, alla bidrar" och att den snabbaste vägen till självförsörjning går via ett förhållningssätt som utgår från ett arbetsmarknadsperspektiv, detta ska spegla såväl organisation som insatser som erbjuds. För att beskriva syftet och fundamentet av arbetsmarknadsprogrammet har fem grundläggande principer tagits fram.

2.1 Självförsörjning först

Ett tydligt arbetsmarknadsfokus ska råda inom nämnden/styrelsens verksamhetsområde, för linköpingsbon ska självförsörjning vara i fokus från dag 1. Bemötande, arbetssätt och organisation ska präglas av en tydlig arbetslinje där korta ledtider och skarpa arbetsmarknadsinsatser ska möta linköpingsbon. Principen om "Alla behövs och alla bidrar" innebär att den absoluta merparten av de som ansöker om försörjningsstöd ska ingå i heltidsaktivering med ett tydligt och överskådligt mål om att insatser som leder till snabbaste vägen till självförsörjning ska erbjudas. Detta innebär också att de personer som inte aktivt deltar till detta ska få konsekvenser där försörjningsstödet kommer att ifrågasättas.

2.2 Linköpingsbon i centrum

Som linköpingsbo förväntas du ta eget ansvar för att nå anställningsbarhet och därigenom en egen försörjning och ökad delaktighet i samhället. De offentliga parterna erbjuder stöd och insatser för kompetensutveckling och vägar till anställningsbarhet för att möta de krav arbetsmarknaden ställer. Den individuella förmågan och individens behov styr om det är utbildning, arbetspraktik eller anställning som ligger närmast till hands för personen i fråga. Arbetsmarknadsprogrammet riktas till att inkludera de individer som står närmare arbetsmarknaden i samverkan med näringslivet och Linköpings kommun.

Att låta människor utvecklas i arbetslika, reella uppdrag - snarare än fiktiva miljöer - ökar delaktighet och anställningsbarhet. Att kombinera arbetsmarknadsinsatser med utförandet av enklare kommunala uppdrag som Linköpings kommun annars hade betalat externa utförare för, medför en vinst för både kommun och samhälle. Interna verksamhetsuppdrag kan dämpa kostnader på dessa två plan - insatser och utförande.

2.3 Digitalisering och automatisering underlättar

De senaste åren har utvecklingen av digitalisering och automatisering ökat. Detta har möjliggjort att servicen för de offentliga tjänsterna har breddats och gjorts tillgänglig utanför traditionella kontorstider. Det finns en rad vinster, förutom serviceaspekten, med en ökad digitaliserings- och automationstakt. Genom en ökad digitalisering blir det kortare ledtider, linköpingsbon ska vid sin första ansökan kunna boka tid för ett erbjudas en arbetsmarknadsinsats. Genom högre grad av service och snabba arbetsmarknadsinsatser kommer linköpingsbon nå självförsörjning i högre grad.

2.4 Nyttja samarbeten

Det är stor skillnad mellan att nyttja och utnyttja samarbeten. Linköpings kommunkoncern tillsammans med andra offentliga aktörer som Arbetsförmedlingen, Region Östergötland och Försäkringskassan verkar inom byråkratiska ramar med lagrum och strukturella processer. Det här är i syfte att upprätthålla rättssäkra arbetssätt och en kvalitetssäkrad, jämlik välfärd. Inom dessa stödstrukturer och samarbeten ges verktyg att kunna ställa krav på CSR (corporate social responsibility) eller sociala hänsyn i upphandlingar både på förvaltnings- och bolagsnivå. Att kunna skapa uppdrag inom den egna organisationen samt att ge förutsättningar i form av exempelvis anställningsstöd till arbetsgivare för att kunna tillmötesgå individens behov och förväntningar i syfte att nå självförsörjning. För att säkerställa den långsiktiga hållbarheten tvärsektoriellt så behöver hela kommunkoncernen erbjuda utvecklingsplatser och arbetsmarknadsanställningar, resultatet av det uppnådda arbetet ska redovisas i bokslutet.

2.5 Perspektiv

Arbetsätt, organisation och attityd ska utgå från ett arbetsmarknadsperspektiv och inte ett socialt perspektiv. Merparten av de personer som finns inom arbetsmarknadsnämndens verksamhetsområde ska ha en arbetsmarknadsplanering med tydligt tidsatta delmål och som leder till arbete eller studier, merparten innebär minst 70 %. Detta kräver ett väsentligt ökat samarbete med näringslivet och en ökad kvalité av de arbetsmarknadsinsatser som linköpingsbon erbjuds. Ekonomiskt bistånd är inte villkorslöst, ökat krav på aktivt deltagande kommer leda till en ökad likabehandling och fler personer kommer nå självförsörjning. Långsiktigheten i detta perspektiv är viktigt att respektera, ett strukturkapital där vuxenutbildning, näringsliv och andra viktiga samarbetspartners är viktiga för att nå framgång. Kontinuitet leder till långsiktighet och långsiktighet leder till strukturella förändringar som kommer leda till ett hållbart Linköping.

3 Genomförande

Arbetsmarknads- och utbildningsinsatser i Linköpings kommun ska främja individens livsvillkor och upplevelse av eget samhällsansvar. Det ska också främja individens förutsättningar för en tillvaro i egen försörjning på lång sikt och ett bidragande till samhällsekonomin genom exempelvis arbete eller studier. Detta arbetsmarknadsprogram syftar till att beskriva den inriktning och de effekter som följer av en aktivare sammanhållen arbetsmarknadspolitik. Genom de fem principerna som beskrivs i detta arbetsmarknadsprogram har den politiska viljan stakats ut. Varje nämnd och styrelse ska aktivt verka för att programmet genomförs.

3.1 Fokusområden

Genomförandet av Arbetsmarknadsprogrammet utgår från fyra fokusområden:

- Integration och inkludering
- Utbildningsinsatser
- Kompetensförsörjning
- Kunskapsbaserad praktik

Fokusområdena genomsyras av programmets fem bärande principer. Till varje fokusområde ska framåtsyftande och utvecklande åtgärder och aktiviteter planeras, genomföras och följas upp av berörd nämnd, förvaltning, bolag eller annan verksamhet. Aktiviteterna hanteras inom ramen för kommunens ordinarie modell för mål- och verksamhetsstyrning.

3.1.1 Integration och inkludering

För att uppnå ett inkluderande samhälle där alla invånare känner sig välkomna och respekterade krävs ett långsiktigt och gemensamt integrationsarbete. Det är viktigt att tillvarata potentialen hos och bygga broar mellan människor med olika erfarenheter och bakgrund. Linköpings arbetsmarknad är tydligt tudelad, med stora skillnader mellan inrikes- och utrikes födda samt en högre andel långtidsarbetslösa bland antalet arbetslösa än många jämförbara kommuner. Dessa utmaningar kräver insatser för att inte bara minska segregationen i kommunen utan även öka integrationen och inkluderingen på arbetsmarknaden. Fokus för aktiviteterna inom detta område ska ligga på att skapa möjligheter till jämlik delaktighet i arbetsliv, utbildning och samhällsliv. Tänkbara åtgärder inom detta fokusområde kan vara inriktade på att främja samverkan och erfarenhetsutbyte för minskade fördomar och att bryta digitalt utanförskap.

3.1.2 Utbildningsinsatser

Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet och en central nyckel till delaktighet, egenmakt och integration. En flexibel och inkluderande utbildning, med låga trösklar för deltagande oavsett bakgrund eller kön, stärker individens möjligheter till egenförsörjning och bidrar samtidigt till samhällets långsiktiga hållbarhet. I dagens samhälle ställs höga krav på färdigheter och kompetenser – även inom så kallade enklare yrken. Det gör att vuxnas rätt till lärande i ett livslångt perspektiv blir avgörande.

Linköpings kommun har ett ansvar att erbjuda utbildningsvägar som möter individens behov, oavsett bakgrund eller tidigare skolgång, samt att motivera individer till att påbörja eller slutföra studier. Det handlar om omskolning, kompetenshöjning och språkutveckling som stärker arbetslivets kompetensförsörjning, men också om utbildning som främjar livskvalitet, hälsa och personlig utveckling. Vuxenutbildningen har särskilt stor betydelse för att ge nyanlända och utrikes födda förutsättningar att stärka sina språk- och yrkeskunskaper och

därigenom öka sin delaktighet i samhället. Utbildning för vuxna tillhandahålls inte endast genom den kommunala vuxenutbildningen utan kan även ske inom exempelvis bildningsförbund och folkhögskolor. Tänkbara åtgärder inom detta fokusområde kan vara inriktade på att skapa möjligheter till utbildning som ökar anställningsbarhet, exempelvis genom fortsatt utveckling av kompetenskedjor.

3.1.3 Kompetensförsörjning

Det finns idag stora och breda utmaningar med kompetensförsörjning på arbetsmarknaden. Många arbetsgivare vittnar om svårigheter att rekrytera personal med rätt kompetens, samtidigt som många står utanför arbetsmarknaden. För att säkra framtidens kompetensförsörjning krävs att vi tillvaratar den potential som finns och kan utvecklas bland de personer som idag står utanför arbetsmarknaden. Genom att stärka individens möjligheter att få, behålla och utvecklas i arbete, kan vi möta arbetsgivarnas behov och bidra till tillväxt och inkludering. Detta förutsätter en systematisk dialog med arbetsgivare kring framtida kompetensbehov och matchningsmöjligheter. Insatser inom detta fokusområde ska bidra till att fler individer når egenförsörjning och att arbetslivet öppnas upp för fler. Tänkbara åtgärder inom detta fokusområde kan vara inriktade på att främja ett hållbart arbetsmarknadsåtagande och en breddad rekrytering genom samverkan med fokus på att erbjuda praktikplatser och instegsjobb.

3.1.4 Kunskapsbaserad praktik

För att kunna möta komplexa samhällsutmaningar på ett effektivt, rättssäkert och hållbart sätt krävs att insatser för integration och självförsörjning vilar på bästa tillgängliga kunskap. Det innebär att vi ständigt utvecklar vår praktik med utgångspunkt i en kombination av forskningsbaserad kunskap, beprövad erfarenhet och de erfarenheter och behov som uttrycks av dem som deltar i våra insatser.

Linköpings kommun strävar efter att skapa en lärande organisation där verksamheterna systematiskt följer upp, analyserar och justerar sina arbetssätt i samverkan med andra aktörer. Genom att främja ett aktivt kunskapsutbyte och ökad användning av data och uppföljningsresultat stärker vi kvaliteten i både planering och genomförande – och säkerställer att resurser används där de gör störst nytta.

Inom detta fokusområde ska insatser genomföras som bidrar till att skapa en kultur där vi lär av det vi gör – och gör mer av det som fungerar. Tänkbara aktiviteter kan vara att än bättra tillvara erfarenheter och lärdomar från deltagare och medarbetare, samt öka vår samverkan med universitet och deltagande i relevanta projekt.

4 Uppföljning

Programmet gäller från antagande och tills vidare. Det följs upp och aktualitetsprövas i samband med ny mandatperiod. Uppföljning och analys av effekterna på verksamheterna inom kommunkoncernen redovisas i samband med befintliga årsbokslut, kvalitets- och resultatredovisningar. Den dokumentansvarige ansvarar för att styrdokumentet aktualitetsprövas, följs upp löpande, utvärderas och vid behov revideras eller upphävs. Programmet revideras vid behov.